

Jälki
elämälle.

**LUMO –
lastensuojelun
uudistaminen
monialaisesti Itä- ja
Keski-Suomessa
(1.8.2020–31.12.2022)**

ISO:n tulosityhteenvedo

Päivi Malinen

lastensuojelun koordinaattori
LUMO-hanke

LUMO-hanke

Perustiedot

Mihin pyrittiin?

Hankeajan tavoitteet:

1. Vahvistamme lastensuojelun asiakkaiden **osallisuutta**
2. Uudistamme ja parannamme monialaista ja **monitoimijaista yhteis- ja verkostotyötä** lastensuojelussa
3. Edistämme **systeemisen toimintamallin** käyttöä monialaisen lastensuojelun verkostossa

Pitkän aikavälin tavoitteet:

- Toimintakulttuurin muutos, jossa monialaisen lastensuojelun ajattelua muutetaan yksilökeskeisestä asiantuntijatyöstä **yhteisökeskeiseksi monitoimijaiseksi** työskentelyksi, jossa **asiakkaat ovat vahvasti osallisina**.
- Monialaiselle arvioinnille ja monitoimijaiselle yhteistyölle on **alueilla systemaattiset rakenteet ja käytännöt**, päällekkäinen työ vähenee ja perheet saavat tarpeidensa mukaista oikea-aikaista tukea. Monialainen lastensuojelu on osa uudistuvia sote-rakenteita.
- Systeemisen toimintamallin **kouluttajia** on riittävästi, **toimintamallin periaatteet** läpäisevät alueiden monitoimijaisen verkoston toiminnan, ja työtavat ja **työskentely on vaikuttavaa, asiakasta aidosti kunnioittavaa, osallisuuden varmistavaa ja vuorovaikutukseen** perustuvaa.

Yhteishanke osana Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaa

- Hanke oli osa STM:n rahoittamaa valtakunnallista lastensuojelun monialaisen kehittämisen kokonaisuutta, jossa hankkeet organisoitiin yhteistyöalueiden (YTA) laajuisesti
- LUMOn lähtökohtana oli vastata lastensuojelun monialaisen kehittämistyön tarpeisiin Itä-Suomen YTAlla
- Usean maakunnan yhteinen hanke oli enemmän kuin osiensa summa: yhteiset kehittämisteemat ja työpaketit mahdollistivat kokemusten vaihdon, toisilta oppimisen ja laajan verkostoitumisen
- Hanke toteutettiin monitoimijaisesti yhteiskehittämisen – yhteinen suunnittelu, kehittäminen ja arviointi – periaattein
 - Hallinnoija vastasi hankkeen hallinnoinnista sekä kehittämistyön kokonaisuuden koordinoinnista ja johtamisesta
 - Jokainen osatoteuttaja vastasi oman osahankkeensa toteutuksesta ja toimeenpanosta
 - Hankkeen koordinaattori ja maakuntien hanketyöntekijät muodostivat hanketiimin, joka työskenteli tiiviisti yhdessä

Toteuttajat

Hallinnoija:

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osatoteuttajat:

Etelä-Savon sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä Essote

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske

Kuopion kaupunki

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Siun sote

Hankkeen kohderyhmä

- Lasten ja perheiden kanssa työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen ammattilaiset
- Lastensuojelun asiakkaana olevat lapset, nuoret, ja vanhemmat/huoltajat sekä heidän läheisverkostonsa
- Lastensuojelun kokemusasiantuntijat ja kehittäjäasiakkaat

Hankkeen toiminta-alue

- LUMOn toiminta-alueeseen kuuluivat Itä-Suomen yhteistyöalueen maakunnat: Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala sekä Pohjois-Savo
- Hankkeessa järjestettiin runsaasti avoimia webinaareja, joihin tuli osallistujia myös muualta Suomesta

LUMO-hankkeen työskentely pähkinäkuoressa

Työpaketit ja
kehittämiskokonaisuudet

Kaksi työpakettia – kolme kehittämiskokonaisuutta

Työpaketti 1: Monialaisen ja monitoimijaisen yhteistyön kehittäminen

Työpaketti 2: Systemisen toimintamallin kehittäminen

Asiakasosallisuuden ja kokemusasiantuntijuuden vahvistaminen molempia työpaketteja läpileikkaavana teemana sekä omana kehittämiskokonaisuutenaan

Työpaketti 1

Monialaisen ja monitoimijaisen yhteistyön kehittäminen

Tavoite:

- Uudistaa ja parantaa lastensuojelutyötä ja lastensuojelun asiakkaiden arjessa toimivan monialaisen verkoston työtä ja toimintaa niin perus- kuin erityispalvelujen tasolla

Tärkeimmät kehittämiskohteet:

- Monialaisen ja monitoimijaisen työn lisääminen
- Monialaisten yhteistyörakenteiden luominen ja käynnistäminen

Toimenpiteet:

- Monitoimijaisen arviointi- ja yhteistyömallin laatiminen ja toimintasuunnitelma
- Mallin mukaisen toiminnan toimeenpano, jalkautus ja juurruttaminen

Työpaketti 1

Monialaisen ja monitoimijaisen yhteistyön kehittäminen

Mikä toteutui?

- Monitoimijainen yhteis- ja verkostotyö jokaisella hyvinvointialueella
- Konkreettinen yhteiskehittäminen lastensuojelun, sivistystoimen, lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian kesken
- Koulutukset, valmennukset ja infotilaisuudet

Työpaketti 1

Monialaisen ja monitoimijaisen yhteistyön kehittäminen

Tuotokset:

- Runsaasti materiaaleja hyödynnettäväksi: mallinnukset, valmennus- ja infomateriaalit, videot, artikkelit, alkukartoitusraportti, esitteet, blogit
- Peruspalvelujen taso
 - [Toimintamalli lapsen monitoimijaisen palvelutarpeen arvioinnin tueksi](#) (PTA-toimintakortit)
 - [Toimintamalli lastensuojelun ja mielenterveyspalvelujen nuorisovastaanoton yhteistyöstä](#)
- Eriyispalvelujen taso
 - [Vaativan sijaishuollon teoreettinen toimintamalli](#)
 - [Kuvaus vaativan sijaishuollon asiakkuusprosessista](#)
 - [Terapeuttinen dialogi -prosessi](#)

Työpaketti 2

Systemisen toimintamallin kehittäminen

Tavoite:

- Edistää systemisen toimintamallin levittämistä ja juurruttamista monitoimijaisessa lastensuojelussa

Tärkeimmät kehittämiskohteet:

- Systemisen toimintamallin mukaisen työskentelyn käytäntöön soveltaminen

Toimenpiteet:

- Varmistetaan riittävä toimintamallin kouluttajien määrä
- Systemisen toimintamallin koulutukset lastensuojelulle
- Systemisen työotteen valmennukset lastensuojelun yhteistyökumppaneille

Työpaketti 2

Systeemisen toimintamallin kehittäminen

Mikä toteutui?

- Itä-Suomen YTAlle kahdeksan uutta THL:n kouluttajakoulutuksen käynnyttä systeemisen toimintamallin kouluttajaa
- Koulutukset, valmennukset ja infotilaisuudet
- Alueellisia pysyviä rakenteita juurruttamisen tueksi (työ- ja ohjausryhmät)
- Asiakastyön kokeilut yhdellä alueella

Työpaketti 2

Systemisen toimintamallin kehittäminen

Tuotokset:

- Runsaasti materiaaleja hyödynnettäväksi: valmennus-, koulutus- ja infomateriaalit, videot, artikkelit, esitteet, blogit, alkukartoitusraportti
- Lastensuojelun yhteistyökumppaneille suunnattu kokonaisuus systemisen työskentelyn tueksi
- Lastensuojelussa ja lapsiperhepalveluissa työskenteleville suunnattu kokonaisuus systemisen työskentelyn tueksi

Osallisuuden ja kokemusasiantuntijatoiminnan kehittäminen

Tavoite:

- Parantaa lastensuojelun asiakkaiden osallisuutta omissa asioissaan

Tärkeimmät kehittämiskohteet:

- Tietoisuuden ja ymmärryksen lisääminen osallisuuden merkityksestä
- Tietoisuuden ja ymmärryksen lisääminen kokemusasiantuntijatoiminnasta ja sen mahdollisuuksista

Toimenpiteet:

- Kokemusasiantuntijatiimin kokoaminen kehittämistyön kumppaniksi
- Koulutukset ja infot ammattilaisille
- Kokemusasiantuntijatoiminnan rakenteita alueille

Osallisuuden ja kokemusasiantuntijatoiminnan kehittäminen

Mikä toteutui?

- Asiakasosallisuus vahvasti mukana kaikessa hankkeen kehittämistyössä
- Tiivis ja systemaattinen kehittäjäkumppanuus kokemusasiantuntijoiden kanssa hankkeen ajan
- Asiakkaan ääni kuuluviin perinteisesti ammattilaisille kuuluneilla foorumeilla
- Konkreettinen asiakastyön kokeilu syty-otteella lastenpsykiatrian ja lastensuojelun yhteisasiakkaiden kanssa
- Kokemusasiantuntijoiden vierailut lastensuojelulaitoksiin

Tuotokset:

- [Työntekijöille suunnattu infopaketti kokemusasiantuntijuudesta lastensuojelussa](#)
- [Rakenne-ehdotus kokemusasiantuntijatoiminnalle](#)

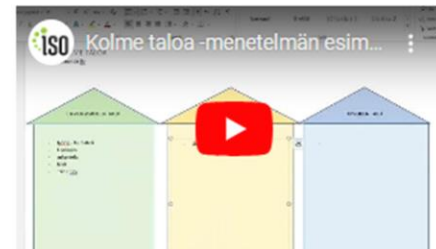
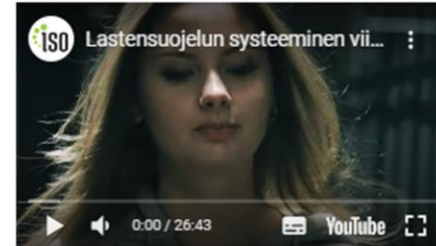

LUMOn viestintä ja julkaisut

Videot

- Hankkeen videot koostuvat webinaaritallenteista sekä lyhyemmistä systeemistä työskentelyä ja sen menetelmiä kuvaavista videoista
- Suurin yksittäinen ponnistus oli lastensuojelun systeemisen viikkokokouksen opetusvideo, joka toteutettiin yhdessä LUMO- ja Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeiden kanssa. Videon käsikirjoituksen työstämisessä oli mukana myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL.
- Julkisesti esillä olevat videot löytyvät koottuna hankkeen kotisivuilta

Hankkeen videot

Raportti lastensuojelun yhteistyökumppaneiden alkukartoituskyselystä (2021)

- Tavoitteena saada lastensuojelun yhteistyökumppaneilta näkemystä lastensuojelun tilasta, yhteistyön toimivuudesta ja lastensuojeluasiakkaiden palvelujen saatavuudesta
- Kysely toteutettiin helmi-maaliskuussa 2021
- Vastauksia saatiin 548 ammattilaiselta
- Julkaistu ISO:n verkkosivuilla kesäkuussa 2021
- [Lataa raportti \(pdf\)](#)

Kuuntele ja arvosta
– sattumanvaraisesta
tuesta kohti onnistunutta
yhteistyötä

Raportti LUMO-hankkeen lastensuojelun yhteistyökumppaneiden alkukartoituskyselyn tuloksista

Lastensuojelussa työskenteleville ammattilaisille suunnatun kyselyn tulokset julkaistiin blogeina (2021)

- Kyselyn tavoitteena saada tietoa seuraavista teemoista:
 - asiakkaiden osallisuus palvelujen kehittämisessä
 - asiakkaiden pääsy palveluihin
 - miten palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeisiin
 - monialaisen yhteistyön toimivuus
 - systemisen toimintamallin toteutuminen
 - työmäärä ja työssäjaksaminen
- Kysely toteutettiin helmi-maaliskuussa 2021
- Kyselyyn vastasi 134 lastensuojelussa työskentelevää ammattilaista

Blogikirjoitukset:

- [Lastensuojelussa halutaan asiakkaat mukaan työn kehittämiseen](#)
- [Tekijöiden ja tiedon puute toimivien palvelujen esteenä](#)
- [Systeminen malli on hyvä, mutta toteutus ontuu](#)
- [Substanssijohtamisen tärkeyttä lastensuojelussa ei saa aliarvioida](#)

Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueilla (THL 2022)

- Työpaperissa tuodaan esille lastensuojelun monitoimijaista kehittämistä, jota toteutettiin eri puolella Suomea STM:n rahoittamissa valtionavustushankkeissa
- LUMO-hanke osallistui kirjoittamiseen kolmella artikkelilla:
 - Lasta koskevan monitoimijaisen palvelutarpeen arvioinnin ja yhteistyön kehittäminen Itä- ja Keski-Suomessa (Marika Huupponen & Katariina Katainen, s. 162–169)
 - Terapeuttinen dialogi – lasten mielenterveystyön ja lastensuojelun yhteistä oppimista ja osaamista (Anne Frimodig & Kirsi Mustonen, s. 170–180)
 - Askelmerkkejä systeemisen toimintamallin johtamiseen (Päivi Malinen & Reetta Salmi, s. 212–223)
- Saatavilla: [Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueilla](#)

Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueilla

Laura Yliruka, Pia Eriksson, Liisa Jokinen, Kaisa Pasanen (toim.)

Tässä työpaperissa tuodaan esille monipuolisesti lastensuojelun monitoimijaista kehittämistä eri puolella Suomea vuosien 2021–2022 aikana. Työpaperissa luodaan katsaus sosiaali- ja terveysministeriön LAPE-muutosohjelman valtionavustusrahoituksella tehtyyn alueelliseen kehittämistyöhön. Lisäksi artikkelikokoelmassa on kirjoituksia myös muilta lastensuojelun ammattilaisilta, järjestötoimijoilta ja myös yliopistotutkijoilta. Kirjoittajina on sosiaalityön, sivistystoimen, päihdehuollon ja terveydenhuollon asiantuntijoita. Työpaperin tavoitteena on tukea lastensuojelun monitoimijaista järjestämistä ja tuottamista vuoden 2023 alussa toimintansa aloittavilla hyvinvointialueilla, ja antaa konkreettisia ideoita ja välineitä asiakastyöhön lasten, nuorten ja vanhempien osallisuuden vahvistamiseen.

Hankkeessa tuotettuja materiaaleja

Tiedostot

.pdf

Systeemisen toimintamallin koulutus, Osa 1 (päivät 1-2)

.pdf

Systeemisen toimintamallin koulutus, Osa 2 (päivät 3-4)

.pdf

Systeemisen toimintamallin koulutus, Osa 3 (päivät 5-6)

.pdf

Valmennus systeemisestä työskentelystä lastensuojelun yhteistyökumppaneille, Osa 1

.pdf

Valmennus systeemisestä työskentelystä lastensuojelun yhteistyökumppaneille, Osa 2

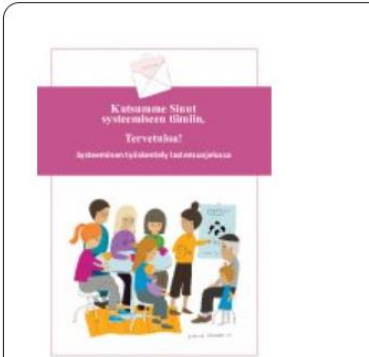
.pdf

Valmennus systeemisestä työskentelystä lastensuojelun yhteistyökumppaneille, Osa 3

.pdf

Systeemisen toimintamallin info, LUMO-hanke

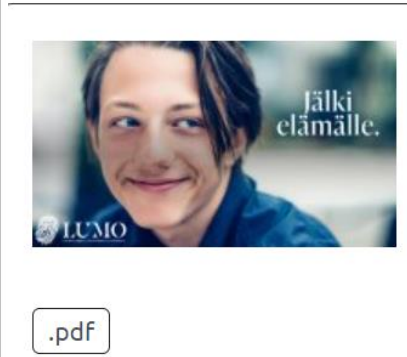
.pdf

Systeeminen työ lastensuojelussa: asiakkaan esite

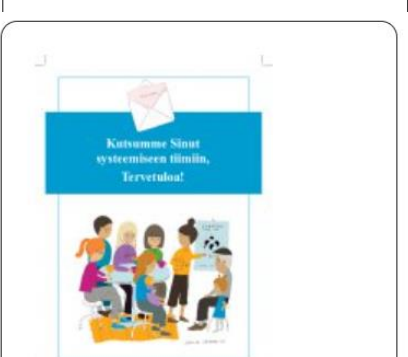
.pdf

Systeeminen työ lastensuojelussa: yhteistyökumppanin esite

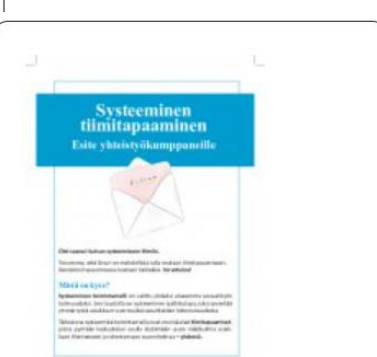
.pdf

Lastensuojelun info, LUMO-hanke

.pdf

Systeeminen työskentely: yleisesite asiakkaalle

.pdf

Systeeminen työskentely: yleisesite verkostoille

LUMOn viestintäkooste

- [ISOblogi](#): 13 kirjoitusta vuonna 2021, 7 kirjoitusta vuonna 2022
- [ISOuutiset](#): 15 uutiskirjettä
- Yhteinen hanketiedotus: 5 hankekirjettä
- Tallenteet tai muut videot
 - Pysyvästi esillä [ISO:n YouTube-kanavalla](#): 7 kpl
 - Lisäksi [Osaamispuu-sivuston systemisen työotteen osiossa](#) LUMOn esittelyvideo systemisestä toimintamallista lastensuojelussa
- Hankkeen kirjalliset julkaisut (3)
 - [Loppuraportti](#)
 - [Kuuntele ja arvosta -raportti lastensuojelun yhteistyökumppaneiden alkukartoituskyselystä](#)
 - [Toimintakortit](#) lapsen monitoimijaiseen palvelutarpeen arviointiin
 - Lisäksi hanketiimi osallistui THL:n julkaisun [Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueilla](#) (2022) kirjoittamiseen kolmella artikkelilla
- LUMO-hankkeen kotisivu oli syyskaudella 2022 ISOnetin toiseksi avatuin sivu

TOIMINTAMALLI

Infopaketti työntekijöille
kokemusasiantuntijuudesta
lastensuojelussa

LASTENSUOJELU
KOKEMUSASiantuntijuus
KOKEMUSTIETO

TOIMINTAMALLI

Lastensuojelun ja Nuorisovastaanoton
yhteistyön mallinnus Jyväskylässä

LASTENSUOJELU MONIAMMATILLISUUS
PÄIHDEPALVELUT MIELENTERVEYSPALVELUT
YHTEISTYÖ

TOIMINTAMALLI

Lastensuojelun
kokemusasiantuntijatoiminnan
Keski-Suomen hyviä käytäntöjä

LASTENSUOJELU
KOKEMUSASiantuntijatoiminta
ASIAKASOSALLISUUS

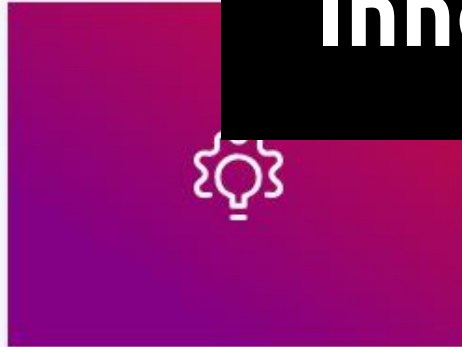
TOIMINTAMALLI

Systeeminen työskentely: tietoa ja
materiaaleja lastensuojelun

TOIMINTAMALLI

Systeeminen työskentely: tietoa ja
materiaaleja lastensuojelussa ja

TOIMINTAMALLI

Terapeuttinen dialogi - lasten
mielenterhevstyön ja lastensuojelun

TOIMINTAMALLI

Toimintakortit lapsen monitoimijaiseen
palvelutarpeen arviointiin

LUMOn materiaalit Innokylässä

LUMOn kokonaisuus ja kaikki tuotetut toimintamallit ovat kootusti Innokylässä

LUMO-hankkeen kokonaisuus

- Täältä löytyvät hankkeen perustiedot, tavoitteet sekä tuotosten, tulosten ja vaikuttavuuden arviointi
- Täältä löytyvät kootusti myös kaikki hankkeen kehittämiskokonaisuudet ja [hankkeessa kehitetyt toimintamallit](#)

Osallisuuden ja kokemusasiantuntijatoiminnan kehittämiskokonaisuus

- [Infopaketti työntekijöille kokemusasiantuntijuudesta lastensuojelussa](#)
- [Lastensuojelun kokemusasiantuntijatoiminnan rakenne Keski-Suomen hyvinvointialueella](#)

Monialaisen ja monitoimijaisen työskentelyn kehittämiskokonaisuuden toimintamallit Innokylässä

- Lastensuojelun ja Nuorisovastaanoton yhteistyön mallinnus Jyväskylässä
- Lastensuojelun vaativan sijaishuollon kehittäminen palvelumuotoilun avulla Pohjois-Savossa
- Terapeuttinen dialogi - lasten mielenterveystyön ja lastensuojelun yhteistä oppimista ja osaamista
- Toimintakortit lapsen monitoimijaiseen palvelutarpeen arviointiin
 - Suora linkki Toimintakorttien pdf-verkkojulkaisuun tässä
 - Toimintakorteista löytyy lisää tietoa myös tästä tiedotteesta
- Vaativan sijaishuollon teoreettinen toimintamalli Etelä-Savossa

Systeemisen työskentelyn tuki lastensuojelussa ja lapsiperhepalveluissa työskenteleville -toimintamallin sisällöt Innokylässä

Systeeminen työskentely: tietoa ja materiaaleja lastensuojelussa ja lapsiperhepalveluissa työskenteleville

- Lastensuojelussa työskenteleville suunnattu koulutusmateriaali
 - Opetusvideo lastensuojelun systeemisen viikkotiimin kokouksesta
 - Kolme taloa ja Aikajana -menetelmien esimerkkivideot
 - Systeeminen työskentely lastensuojelussa -koulutusdiat (6pv)
- Esitteet lastensuojelun systeemisestä työskentelystä asiakkaalle ja lastensuojelun yhteistyökumppanille
- Yleisesitteet systeemisestä työskentelystä asiakkaalle ja yhteistyökumppaneille

Systeemisen työskentelyn tuki lastensuojelun yhteistyökumppaneille -toimintamallin sisällöt Innokylässä

Systeeminen työskentely: tietoa ja materiaaleja lastensuojelun yhteistyökumppaneille

- Lastensuojelun yhteistyökumppaneille suunnattu valmennusmateriaali
 - Lyhyt esittely systeemisestä toimintamallista -piirrosvideo
 - Systeemisen toimintamallin infotilaisuus -tallenne
 - Infotilaisuus lastensuojelusta -tallenne
 - Sytykettä yhteistyöhön -valmennusdiat (3 x puoli päivää)
 - Sytykettä yhteistyöhön -valmennuksen esittelyvideo
 - Lastensuojelun systeeminen viikkotiimi -opetusvideo
- Esitteet lastensuojelun systeemisestä työskentelystä asiakkaille ja lastensuojelun yhteistyökumppaneille

Yhteenveto

Keitä tavoitimme?

Mitä saimme aikaan?

Mihin vaikutimme?

Miten tästä eteenpäin?

Keitä tavoitimme?

Hankkeen tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeistä toimintaa olivat koko YTAlle suunnatut erilaiset koulutukset, valmennukset, infot ja muut tilaisuudet, joiden avulla lisättiin tietoa, ymmärrystä ja osaamista hankkeen eri kehittämisteemoista.

- **Asiakasosallisuuden ja kokemusasiantuntijuuteen** liittyvät tilaisuudet keräsivät **192 osallistujaa**
- **Monialaisuuteen ja monitoimijaisuuteen** liittyvät tilaisuudet keräsivät **2 512 osallistujaa**
- **Systemisyyteen** liittyvät tilaisuudet keräsivät **963 osallistujaa**

Kaikkiaan YTAlle yhteisesti järjestetyt tilaisuudet kokosivat 3 667 osallistujaa hankkeen aikana.

Tämän lisäksi alueilla järjestettiin **paikallisempia ja rajatummalle kohdejoukolle** tarkoitettuja tilaisuuksia, joilla tavoitettiin noin **1 000 osallistujaa**.

Mitä saimme aikaan?

LUMOn tulokset

Mitä saavutimme?

Osallisuus

Hankkeella oli keskeinen rooli kokemusasiantuntijuuden tunnetuksi tekemisessä. Alueet saivat potkua ja tukea toiminnan rakenteiden suunnitteluun, ja esihenkilötason suhtautuminen aiheeseen muuttui myönteisempään suuntaan hankkeen aikana. Hankkeen päättyessä tämä suunnanmuutos on vielä alussa, mutta pitkällä aikajänteellä tämä tulee näkymään ja vaikuttamaan myös käytännön asiakastyön tasolla.

Monitoimijaisuus

Hanketyön myötä lastensuojelun yhteistyökumppaneiden tietoisuus lastensuojelusta ja sosiaalihuollosta on lisääntynyt, mikä todennäköisesti helpottaa yhteistyön tekemistä jatkossa.

Systeemisyy

Systeeminen ajattelutapa ja toimintamalli monialaisen lastensuojelun yhteisesti jaettuna viitekehyksenä on hankkeen myötä laajentunut, vaikka tässä onkin edelleen alueellista vaihtelua.

Mihin vaikutimme – miten kehittäminen jatkuu?

- Systeemisen toimintamallin mukainen työskentely sekä toimintakorttien mukainen malli lapsen monitoimijaiseen palvelutarpeen arviointiin on kirjattu hyvinvointialueiden lastensuojelun/perhekeskusverkoston toimintatavaksi osassa hankkeen toiminta-alueita
- Hanketyöllä on vaikutettu siihen, että alueiden lastensuojelun johdossa on sitouduttu kokemusasiantuntijatoiminnan edistämiseen, systeemisen työotteen juurruttamiseen ja monitoimijaisen työotteen eteenpäin viemiseen

Systeemistä työskentelyä vahvistamalla muutos kohti aidosti monitoimijaista, asiakkaan tarpeet tunnistavaa ja osallisuuden varmistavaa työskentelyä syntyy luontevasti!

LUMOn teesit kokemusasiantuntijatoiminnasta

- Kahden vuoden hankeaika on aivan liian lyhyt näiden asioiden eteenpäin viemiseen
- Kokemusasiantuntijatoiminta tulee saada alueiden rakenteisiin ja toiminnalle selkeä koordinaatio
- Kokemusasiantuntijoiden tieto ja viesti on saatava palvelujen kehittämisen luontevaksi osaksi
- Tietoa kokemusasiantuntijatoiminnan mahdollisuuksista on vietävä niin asiakkaille, työntekijöille kuin päättäjille
- Uusia kokemusasiantuntijoita on tärkeää saada, sillä kokemusasiantuntijoille on tarjolla eri tyyppisiä tehtäviä

LUMOn teesit jatko-kehittämistyölle

1. KEHITTÄMISTÄ EI SYNNY ILMAN VAHVOJA PANOSTUKSIA

- Systeeminen toimintakulttuurin muutos edellyttää strategisia päätöksiä ja suunnittelua – esihenkilöiden valmentaminen systeemiseen ja monitoimijaiseen toimintamalliin on elinehto juurtumiselle
- Ilman selkeää resurssointia aluerajat ylittävä yhteistyö jää ohuelle pohjalle ja on vaarassa hiipua tai päättyä

2. KOULUTUSTEN EDELLYTYSTEN VARMISTAMINEN ON OLENNAISTA

- Syty-koulutusten järjestäminen ja organisointi (koulutettavat, ryhmien muodostaminen, tilavaraukset, materiaalit, aika jne.) vaativat paljon aikaa omalta perustyöltä: tarvitaan koordinaattoria, jonka vastuulla työ on
- Syty-koulutus on saatava rakenteisiin ja syty-kouluttajille on mahdollistettava ja varmistettava ajankäyttö kouluttamiseen sekä oman osaamisen ylläpitämiseen ja päivittämiseen
- Yhteistyökumppaneiden koulutustarpeet on tärkeää tunnistaa ja myös vastata niihin

3. PITKÄN TÄHTÄIMEN KEHITTÄMISTYÖ VARMISTETTAVA KANSALLISELLA TASOLLA

- Työntekijöiden vaihtuvuus ja rekrytointihaasteet ovat todellinen ongelma, mikä on jatkunut vuosikausia – miten hyvien käytäntöjen jatkuminen voidaan varmistaa jatkuvassa muutoksessa?
- Systeemisen toimintamallin juurruttaminen lastensuojelun ja monitoimijaisen työskentelyn perustaksi edellyttää kehittämistyöhön systemaattisuutta, pitkäjänteisyyttä, rauhaa ja selkeitä rakenteita

Jälki elämälle.

<https://www.isonet.fi/iso-toiminta/kehittamishankkeet/paattyneet-hankkeet/lumo>